

## РОЗДІЛ 5. СВІТ ІНФОРМАЦІЇ ТА МАС-МЕДІА

**Тема** Цифрова ідентичність. Особливості захисту прав дітей та молоді в Інтернеті

**Мета:** формувати розуміння понять: цифрова ідентичність та особливості формування соціальної та цифрової ідентичності, кіберзлочини, кібербулінг, навчити як захистити свої права і приватність у віртуальному світі: розвивати пізнавальний інтерес, спостережливість, критичне мислення, вміння правильно розподіляти час: виховувати вміння оцінювати можливі небезпеки пов'язані з користуванням Інтернету

Перебіг уроку

### I. Організаційний момент.

### II. Актуалізація опорних знань

Перевірка д\з

1. Що таке медіаграмотність? (2б)
2. Навіщо бути медіаграмотним?(2б)

### III. Мотивація навчальної діяльності

Розгляньте фото. Які асоціації у вас виникають від побаченого?



Фото: Гісберт ван дер Вал (Gijsbert van der Wal). <https://www.telegraph.co.uk/news>

### IV. Вивчення нового навчального матеріалу

Онлайн-спільноти стали посередником нашого спілкування в різних соціальних колах. Комунікація, опосередкована комп'ютером, відбувається анонімно. Спілкуючись в Інтернеті, можна створювати будь-який образ, тут не існує обмежень, характерних для матеріального світу.

## РОЗДІЛ 5. СВІТ ІНФОРМАЦІЇ ТА МАС-МЕДІА

Соціальні медіа — це інструменти, які впливають на те, як ми живемо. Інтернет-реальність спонукає нас до взаємодії. Відсутність реальної комунікації призводить до того, що справжні почуття можна приховати або спотворити.

### Що ми робимо офлайн та онлайн (2б)

Об'єднайтеся у групи. Дайте відповіді на запитання.

Що робите ви	Офлайн	Онлайн
У день народження друга		
Коли придбаєте для себе щось оригінальне		
Коли наближається Новий рік		
Якщо вам вдалося вибороти нагороду		
Якщо відчуваєте себе злими та агресивними		
Коли хочете поспілкуватися із друзями		

Які спільні та відмінні риси ви помітили у відповідях. Чим вони зумовлені?

*Чи є щось, що здивувало вас у власних відповідях?*

*Як для вас краще поспілкуватися з іншими офлайн чи онлайн? Чому?*

Обговоріть ці питання у групах.

Чи не щодня ви заходите в Інтернет, відкриваєте акаунти, створюєте паролі, відвідуєте певні сайти, залишаєте лайки, коментарі, робите покупки тощо. Все це залишається в пам'яті мережі і називається цифровим слідом. «Цифрова ідентичність» — це добірки інформації, отриманої в результаті онлайн-діяльності особи. До неї належать: імена користувачів і паролі, операції пошуку в Інтернеті, дата народження, соціальне забезпечення та історія покупок тощо. Якщо ця інформація є загальнодоступною, її можуть використовувати інші.

**Цифрова ідентичність** (або ідентичність онлайн) — це сукупність інформації, дані, які унікально описують особу, організацію або електронне обладнання, що існує в Інтернеті.

### Розгляньте одну з соціальних мереж і визначте її особливості (основні характеристики) (2б)

1. Особистий профіль
2. Зазначене місце навчання або роботи
3. Розміщення фото, відео, текстових записів, обмін повідомленнями
4. Наявність друзів, підписників.

### Лист від шахраїв

*Вітаємо!!!*

*Ваша електронна адреса виграла суму 5 000 000 доларів США готівкою. Ваша електронна адреса прикріплена до виграшних номерів 10-14-27-31- 32 47-41. Бонусний номер: (41) WVW309553. Дайте відповідь на цей лист, вказавши вашу контактну інформацію. Після того, як вона буде підтверджена, розпочнеться процес оплати. Зверніть увагу, що процес здійснення оплати потребує додаткової плати з вашого боку в розмірі 350 доларів, яка покриває*

## РОЗДІЛ 5. СВІТ ІНФОРМАЦІЇ ТА МАС-МЕДІА

плату за заявку, обробку, плату за оцінку та авторизацію / вартість розсилки. Протягом 72 годин надішліть свою відповідь та особисті дані: 1) повне ім'я; 2) адреса; 3) вік, стать; 4) діяльність; 5) національність; 6) номер телефону.

Ознайомтеся із текстом. Які факти доводять те, що це шахрайство.

*Чи отримували ви колись такі листи?*

*Чи можете навести інші приклади кібершахрайства.*

*Як, на вашу думку, не потрапити на «гачок» шахраїв?*

**Чотири загрози**, від яких молоді люди — користувачі Інтернету можуть постраждати:

- спілкування з незнайомцями (грумінг);
- погрози, переслідування (кібербулінг, кіберхуліганство);
- секстинг;
- шахрайство, крадіжки та віртуальні фінансові пастки.

### Робота в групах (2б)

#### Опрацюйте інформаційні картки та презентуйте роботу класу

##### Інформаційна картка №1

**Кіберзлочини** — це шахрайство, здирництво, несанкціонований доступ до персональної інформації користувачів та автоматизованих баз даних, розміщення протиправного контенту, який пропагує екстремізм, тероризм, порнографію, расизм тощо.

Об'єктом кіберзлочинів може стати кожен Інтернет-користувач. Кіберзлочинність — це різні форми агресії, що ґрунтуються на висміюванні, публікації компрометуючих матеріалів, залякуванні або приниженні інших людей. Залякування в Інтернеті — це не тільки глузування, а й виключення когось зі спільноти, публікація фотографій, погрози по телефону.

В Мережі така поведінка може бути дуже небезпечною. Інформацію, опубліковану в Інтернеті, дуже важко видалити. Наслідки можуть бути небезпечними: самоізоляція, депресія та, в окремих випадках, спроба самогубства.

##### Інформаційна картка №2

Спілкування з незнайомцями (грумінг);

**Грумінг** — це стеження за дітьми та молоддю онлайн, сексуальні домагання. Відбувається різними способами через контакти з чужими людьми. Наприклад, мова може йти про використання функції чату у грі або через сайти соціальних мереж. Ризики не очевидні, коли грумер відправляє через Інтернет свій контакт дитині та завойовує довіру з подальшим наміром зустрітись.

Основні маркери ризиків:

- використання чатів;
- розмови про секс онлайн;
- відправлення особистої інформації або фотографії людям, з якими знайомство відбулося через Інтернет.

##### Інформаційна картка №3

Погрози, переслідування (кібербулінг, кіберхуліганство);

## РОЗДІЛ 5. СВІТ ІНФОРМАЦІЇ ТА МАС-МЕДІА

**Кібербулінг** — це залякування через Інтернет або соціальні медіа. До нього належать: відправлення негативного повідомлення, глузування, розсилання фотографій або відео в Мережі. Поширена думка, що шкільний задвірок, де збиралися неблагополучні та несоціалізовані діти, які, проте, «тримали в руках» усіх інших, перемістився в Інтернет-простір. Наприклад, кіберхулігани можуть таємно дізнатись номер мобільного телефону та поширювати фотозображення «жертви» або розмітити ваші контактні дані (ім'я, номер телефону) на тому чи іншому сайті і компрометувати дзвінками.

### Інформаційна картка №4

**Секстинг** — це поширення або обмін сексуально відвертими текстами, фотографіями та відео через мобільний телефон або Інтернет-додатки, такі як *WhatsApp, Facebook, YouTube, Instagram, Twitter* тощо. Ганебність секстингу полягає в тому, що це несанкціоноване перенаправлення інтимного образу особи без її згоди.

**Опрацюйте ст.119-121 підручника та складіть правила запобігання кібербулінгу. (2б)**

## V. Закріплення вивченого матеріалу

### Аналіз ситуацій

Визначте, які правові акти були порушені в цих ситуаціях і які наслідки можуть бути для зловмисників?

**Ситуація 1** Андрій зустрічається з Мариною. Він попросив її надіслати йому фото в купальнику, оскільки хотів похвалитися перед друзями. Хтось з його друзів виклав фото на сайт знайомств, і Марина почала отримувати дзвінки і пропозиції про зустрічі. Вона була дуже ображена на Андрія, хоча він виправдовувався, що нічого поганого не хотів зробити.

**Ситуація 2.** Один із друзів Сергія розмістив їхню розмову в чаті, де вони обговорюють свою однокласницю. Ті вислови, які вони дозволяли між собою, стали відомі всім однокласникам і знайомим. Сергій не хотів такого резонансу. Дівчина довго не відвідувала школу.

**Ситуація 3.** Олександр познайомився з Настею і розпочав зустрічатися з нею. Розмістив її фото на своїй сторінці і отримав численні принизливі коментарі щодо зовнішності дівчини.

## VI. Домашнє завдання

Підр. Ст.. 117-121, підготувати матеріал для створення шкільної газети